

Ylikiimingin alueen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025–26

Hallinto ja johtaminen

Ylikiimingin päiväkotien tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu keväällä 2024 ja päivitetty vuodenvaihteessa 2025–26. Tavoitteena on, että suunnitelmaa tarkennetaan johtoryhmän ja opettajien kanssa tarpeen mukaan. Seuraava arviointi on tavoitteena tehdä syksyllä 2026. Suunnitelman pohjana on tasa-arvokompassi.

<https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2021/04/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>

Kehitystoimenpiteet 2026

- Kokoonnutaan johtoryhmän kanssa kerran vuodessa arviomaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa
- Tiimit arvioivat toimintansa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta jatkuvasti mm. ryhmävasun avulla: talon varhaiskasvatuksen sosionomi jakaa arviointilomakkeen selkeyttämään ja helpottamaan arviointia
- Tehdään huoltajille kysely Formsilla

Pedagoginen toiminta

Yhdenvertaisuus on lähtökohtana kaikelle toiminnalle

Perheet ja lapset kohdataan päiväkodissamme tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisina. Jokaiselle lapselle taataan mahdollisuus osallistua yhteiseen toimintaan omista lähtökodista nähdessä ja perheen tarpeita kunnioittaen. Päiväko-teihimme on laadittu myös kiusaamisen ja väkivallan vastainen suunnitelma. Kiusaamisen ja väkivallan vastaista suunnitelmaa työstetään aktiivisesti aina ryhmävasun kautta.

Kehittämistoimenpide 2026:

Koko talon suunnitteluilla käydään läpi päivitetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Henkilöstölle jaetaan tasa-arvoisen kasvatuksen arviointilomake, jonka avulla tiimit arvioivat toimintaansa tiimipalaverissa

Yhteistyö perheiden kanssa

Lapset ja perheet kohdataan arjessa yhdenvertaisesti erilaisuudestaan huolimatta. Huoltajat ja lapset huomioidaan kokonaisvaltaisesti yksilöinä, ei sukupuoliroolien, kansallisuuden, vakaumuksen, vammaisuuden tai muun ominaisuuden määrittelemänä. Lapset saavat ilmaista itseään ja sukupuoltaan omien tarpeidensa pohjalta. Salliva ilmapiiri rakennetaan jo aamun ensikohtaamisissa. Tähän liittyy esimerkiksi se, ettei lapsen leluja tai vaateista kommentoida ”tyttöjen tai poikien vaatteina/leluina”. Lapselle merkityksellisiin asioihin kiinnitetään positiivista huomiota. *Henkilökunta huomioi tasapuolisesti kaikkia lapsia esimerkiksi katsekontaktilla ja tarjoamalla kaikille lapsille tasapuolisesti mahdollisuutta syliin. Henkilökunta myös tarkastelee säännöllisesti nonverbaalista vuorovaikutustaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista sekä tekee vuorovaikutukseen tarvittavia muutoksia. Esimerkiksi henkilökunnan fyysiset eleet, ilmeet ja äänensävy voivat kertoa lapsen ominaisuuksiin liittyvistä ennakkokäsityksistä. (Tasa-arvokompassi, s. 24)*

Vanhempien kohtaamisessa kiinnitetään erityisesti huomiota tasapuoliseen tiedottamiseen molemmille huoltajille. Esim. päivän kuulumiset, viikko- ja kuukausitiedotteet jaetaan evakalla molemmille huoltajille, olivatpa he samassa taloudessa tai eronneet. Lisäksi molempia huoltajia kannustetaan yhteistyöhön päiväkodin kanssa sukupuolesta riippumatta (esim. kasvatuskeskustelut). *Henkilökunta kohtaa aloitus- ja vasukeskusteluissa perheet kunnioittavasti, ja perheiden kanssa keskustellaan tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä kysymyksistä (tasa-arvokompassi, s.27).*

Myös isänpäivänä ja äitienpäivänä huomioidaan perheiden erilaisuus, ja kortit ja lahjat tehdään lapsen mielipidettä kuunnellen. Esim. kaikille isille ei tehdä autokorttia jne. Lapsen oma ilmaisu ja huoltajien yksilölliset toiveet otetaan näissä suunnittelun keskiöön.

Kehitystoimenpiteet 2026:

Tiedotetaan päivitetystä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta eVakan kautta

Sukupuoleen liittyvistä eroista ja yhteneväisyyksistä keskustellaan päiväkodissa lastentasoisesti ja lasten omia kysymyksiä kuunnellen. Perheiden kasvatusta kunnioitetaan niin näkemyksellisissä kuin vakaumuksellisissa asioissa. Erilaiset perheet huomioidaan yhdenvertaisina päiväkodin arjessa. Tästä esimerkkinä joulukirkot ja kevätkirkot, jolloin huoltajat saavat päättää osallistuuko lapsi kirkkoretkelle vai päiväkodin tai muun yhteistyötahon järjestämään pedagogiseen toimintaan. Vakaumukselliset tilaisuudet voidaan suunnitella yhteistyössä seurakunnan kanssa varhaiskasvatuksen toiminta-ajan ulkopuolelle, jolloin osallistuminen on perheiden aktiivisuudesta kiinni.

Säännöt ja vaatimukset

Päiväkodissa on samat säännöt kaikille lapsille sukupuolesta riippumatta. Myös palaute sääntöjen noudattamisesta annetaan sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti. Ikä- ja kehitystaso määräävät sen, millaisia vaatimuksia lapsille voidaan säännöissä asettaa (siisteyskasvatus, arkitaidot, leikkisäännöt, käytöstavat, kiusaaminen). Lapsia puhutellaan etunimellä, eikä ohjeistuksessa korosteta lapsen sukupuolta ("kaikki pojat lähtee nyt ulos"). *Henkilökunta puuttuu lasten ei-toivottuun käyttäytymiseen tasapuolisesti riippumatta lapsen sukupuolesta tai muusta ominaisuudesta. (tasa-arvokompassi s.16).*

Tunneilmasto ja tunnekasvatus

Kaikki tunteet ja niiden erilaiset ilmaisut ovat sallittuja sukupuolesta riippumatta. Esim. kaikki lapset saavat olla herkkiä ja varovaisia tai rohkeita, vauhdikkaita ja ilmaista itseään itsevarmasti. Lasten kanssa käsitellään turvallisesti kaikkia tunteita ja opetellaan tunteiden nimeämistä ja hallintaa. *Henkilökunta kannustaa ja kehuu lapsia monipuolisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta lasten sukupuolesta, iästä tai muusta ominaisuudesta. (tasa-arvokompassi s.16).*

Aikuiset ohjaavat lapsia ystäväystymään erilaisten ihmisten kanssa ja toimimaan eri leikkiryhmissä. *Henkilökunta tukee lasten ryhmäjakoja ja ystävyysuhteita sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti (tasa-arvokompassi, s.25).*

Kehitystoimenpiteet 2026:

Jokaisessa pienryhmässä suunnitellaan leikki- ja toimintaryhmiä monipuolisesti yhdenvertaisuus ja tasa-arvoasiat huomioiden. Johtoryhmä osallistuu tiimipalavereihin, joissa varmistaa, että toiminnan suunnittelussa otetaan yhdenvertaisuus huomioon.

Leikki

Leikkiympäristöt ja toimintamahdollisuudet ovat kaikille saatavilla, eikä aikuinen arvota niitä tyttöjen/poikien toiminnoiksi. Lapset saavat valita niin leikkipaikat kuin leikkiruolit itse. Esim. roolivaatteissa lapset saavat vapaasti kokeilla ja leikkiä erilaisia leikkejä (poika saa laittaa prinsessamekon/tyttö voi olla isä kotileikissä). Myös esteettömyys ja kulttuurilliset piirteet huomioidaan lasten leikkitarjonnassa. Esimerkiksi nukeissa on tyttöjä, poikia ja eri kansallisuuksia edustettuina. Kaikki tarvikkeet ja lelut ovat lasten saatavilla ikätasoisesti. Aikuinen myös ohjaa asenteellaan lapsia hyväksymään erilaisia tapoja leikkiä, eikä salli kiusaamista tai syrjimistä. *Henkilökunta ohjaa leikkejä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen (tasa-arvokompassi s.15).*

Opetus

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmat huomioidaan läpileikkaavasti kaikilla oppimisen alueilla (tasa-arvokompassi, s. 14). Uusien asioiden opettamisessa kiinnitetään huomiota siihen, ettei aseteta tai vahvisteta sukupuoleen liittyviä stereotyyppioita opittavien asioiden suhteen. Esimerkiksi värien opettelussa ei ole tyttöjen/poikien värejä. Opetustuokiolle lapset jaetaan sekaryhmiin, ei sukupuoli-jakoja. Kirjallisuuden, draaman ja musiikin sisällöissä kiinnitetään huomiota sukupuoli-roolien painotuksiin materiaalia valittaessa. Lasten kanssa keskustellaan ja avataan hahmoihin liittyviä ominaisuuksia kehitystason mukaisesti. Opetukseen valitaan kirjoja, joissa on erilaisia roolimalleja sukupuolista esim. vahvoja tyttöjä (Peppi Pitkätossu, Ronja Ryövärintytär) ja herkkiä poikia (Muumit, Mikko Mallikas, Tomppa-kirjat) sekä sukupuoleettomia tarinoita (Nalle Puh, Molli-kirja, eläinkertomukset.) Toiminnan mahdollisuudet ovat kaikille yhdenvertaiset: esim. kädentöissä poikia kannustetaan askarteluun ja tyttöjä myös puutöihin. Liikunnassa pojille tarjotaan myös luovaa liikuntaa/tanssia ja tytöille tarjotaan mahdollisuus kokeilla nassikapainia, sählyä tai vaikka seinäkiipeilyä. Lapset saavat rikkaasti virikkeitä ja testata eri toimintoja yhdenvertaisesti. *Päiväkoti huomioi toiminnassaan perheiden monenlaiset sosioekonomiset asemat. Päiväkoti esimerkiksi huolehtii, että jokaisella lapsella on tasapuolisesti mahdollisuus osallistua luisteluun tai muuhun toimintaan, vaikka perheellä ei olisi mahdollisuutta hankkia omia liikuntavälineitä (Tasa-arvokompassi, s. 28).*

Tilat ja ympäristö

Päiväkodeissamme on tiloissa ja piha-alueilla tarjolla toiminta- ja leikkimahdollisuuksia, jotka ovat kaikille avoimena yksilöllisistä ominaisuuksista riippumatta. Oppimisympäristöjen pedagogiset ratkaisut pohjautuvat lasten kehityksellisille tarpeille ja turvallisuudelle.

Piha-alueita arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä kiinteistöstä ja piha-alueista vastaavien tahojen kanssa. Koulujen yhteiskäytössä olevia tiloja ja piha-alueita arvioidaan yhteistyössä myös koulun kanssa. *Yhteisten tilojen ja piha-*

alueiden tasa-arvoisuutta ja inklusiivisuutta arvioidaan ja seurataan säännöllisesti esimerkiksi osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Arvioinnin pohjalta tehdään tarvittavia muutoksia. (Tasa-arvokompassi s.18)

Kehitystoimenpide 2026

Kehitystoimenpiteenä on esiopetusryhmien tilojen ja pihaympäristön kehittäminen lähivuosina. Tällä hetkellä esiopetusryhmä sijaistaa koulun puolella, jossa jakotilojen tilanne on haastava verrattuna varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön. Esioppilaille tulee paljon siirtymiä päivän aikana koulun ja päiväkodin sekä pihojen välillä.

Näitä tilojen muutostarpeita joudutaan arviomaan eri näkökulmista yhteistyössä muiden toimijoiden kuten koulun ja tilapalveluiden kanssa. Nämä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät tila- ja pihakysymykset eivät ole ratkaistavissa yksin päiväkodin sisällä, vaan se vaatii projektimaista suunnittelua eri toimijoiden kanssa. Tätä arvioidaan ja edistetään vuosittain.

Vesalan päiväkodilla tehdään piharemontti kesällä 2026. Piharemontissa otetaan huomioon päiväkodin pienten lasten tarpeet, pihan turvallisuus ja toiminnallisuus.

Tiloihin valitaan oppi- ja leikkimateriaalia, joissa on edustettuna esikuvia eri ihonväristä, sukupuolesta, toimintakyvystä, iästä tai muista ominaisuuksia riippumatta. **Huomioimme myös eri etnisten taustojen, ihonvärien sekä vammaisten ihmisten näkyväksi tekemistä mm. kuvatuessa.** Syrjivät lelut, pelit ja kirjallisuus poistetaan käytöstä. Päiväkodeissa olevissa tiedotteissa ja julisteissa huomioidaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Leikki- ja oppimateriaaleissa on edustettuna erilaisia ihmiskuvia, esim. tummaihoisia vauvanukkeja, palapelejä sateenkaariperheistä, kirjoja ja musiikkia eri kulttuureista.

Lapset ovat ikätasoisesti mukana tarkastelemassa päiväkodin tiloja ja resursseja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista. (tasa-arvokompassi, s21). Lasten toiveita ja mielipiteitä kuunnellaan leikkiympäristöjä rakennettaessa sekä tilojen käyttöä suunniteltaessa.

Kehitystoimenpiteet 2026

Lapsia haastatellaan omista kokemuksistaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta niin tilojen kuin toiminnan suhteen. Lasten kommentteja kirjataan suunnitelmaan.

Leikkipaikan/leikin valintataulut kaikkiin ryhmiin. Lapset otetaan ikätasoisesti mukaan toimintaympäristöjen muokkaamiseen. Jatketaan ryhmien välistä yhteistyötä, ja mahdollistetaan että lapset pääsevät leikkimään välillä toisenkin ryhmän tiloihin.